

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Jacobi Usserii Armachani Annales Veteris Et Novi Testamenti

Ussher, James

Lutetiæ Parisiorum, 1673

Cap. V. De multiplicatione generis humani post diluvium, & Gentium dispersione ad argumenta ab historia petita, quibus Johannes Morinus Hebraicæ Chronologie veritatem infirmare conatus est.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14425

Sed hanc rationem *probabilem* tantum esse, factetur ipse Pererius: & quidquid in ea probabilitatis est ex eo totum dependet, quod nondum nobis liquet, quæ de Semo hic narrantur, encomiastico, & non mere historico modo à Mose fuisse proposita; aut si commendationis aliquid hic ille spectaverit, Semi potius dignitatem à populi Hebræi præstantia, an populi sui Hebræi dignitatem à patris Semi præstantiâ æstimandam, illum voluisse, ex quorum neutro erit consequens, in altero membro, quod ætatis Semi & Japheti collationem continet, aliud fuisse spectatum, quam simpliciter historice veritatis enarrationem. Nam quod, velut à Pererio prætermisum, Harvilleus hic addendum censuit; secundum hoc membrum, non minus quam prius illud, esse (ut ille loquitur) *declarativum seu confirmativum qualitatum Sem*: nihil omnino rem promovet. Utrumque enim membrum declarationem, non *qualitatum* quidem, sed *relationum* Semi complectitur: paternæ, ubi dicitur fuisse *pater omnium filiorum Eberis*; fraternæ deinde, quum dicitur fuisse *frater Japhethi non major* (quod ille hoc argumento confectum frustra putabat) sed natu *maximi*, ut Tremellius & Junius sunt interpretati: hæc etiam interpretationis suæ ratione & explicatione additâ.

Hæc, rationem accentuum, fidemque historia sequuti, sic exposuimus. Nam quum Noach quingentesimo demum ætatis anno gignere cepit, [cap. V. 32.] sexcentesimo sit diluvium expertus, [cap. VII. 6.] sexcentesimo secundo, id est altero post diluvium anno Schem Arpacschadum agens centesimum annum genuerit [cap. XI. 10.] omnino hunc constat non fuisse natu maximum. Cham autem diserte minimus natu fuisse dicitur. [cap. IX. 24.] Necessario itaque de Japhetho locum hunc sic oportuit accipere: ut natus 500. annos Japhethum, natus 502. annos Schemum, natus eo plures annos Chamum genuerit. Cur autem hic frater Japhethi appelletur excluso Cham, id ex illa Noachi historia cognoscendum est, quæ habetur supra. [cap. IX. 23.] & sequi. Hæc illi.

Huic argumento, à Nicolao Lyrano & Alphonso Tostato ad probandam Japheti primogenituram ex Hebræorum scriiniis producto, Pererius probabiliter responderi posse judicat: *vel Noë non cepisse generare quingentesimo ætatis sua anno præcisè, sed quingentesimo secundo, eoque ipso anno generatum esse Sem, ob idque biennio post diluvium eum fuisse centum annorum; vel Sem secundo anno post diluvium cum generavit Arpaxad, non fuisse centum annorum præcisè, sed fuisse centum & duorum annorum. Cum divinæ scripturæ mos sit, parvis & minutis numeris tacitis ac prætermisissis, maximum & integrum numerum duntaxat commemorare. Addit Cornelius à lapide in Genes. cap. XI. 10. quæ hic numerus minutus exprimitur, scilicet quod biennio post diluvium, Sem fuerit centum annorum, qui non exprimitur. cap. 5. 12. hinc Moysen hic potius, quam capite V. præcisè videri consignare annos Sem. Itaque de altero loco, Genes. V. respondet, Salianus,*

anno quingentesimo Noë nullum ipsi filium natum esse, sed velle tantum Moysen docere hoc: ce tres filios natos esse post annum quingentesimum patris, & non ante. Cui locutioni, (inquit) quæ non paucos induxit in fraudem, Cajetanus æfferit aliam longe simillimam ex Gen. XI. 26. ubi de Thare dicitur, eum vixisse 70. annis & genuisse Abram, Nachor, & Aram, qui tamen divisim valde annis geniti sunt. ubi tamen explicationem istam negativam, quod Thare non ante 70. annos, incepit generare, ista, ita ipse Salianus accipit, ut anno illo 70. expleto, aliquem illorum trium nasci oportuisse agnoscat. Alioqui, inquit, falsum esset, Thare genuisse Abram, & Nachor, & Aram cum vixisset 70. annis si neque de omnibus neque de ullo eorum id verum esset. Quj id ipsum proculdubio de altera illa locutione longe simillima. Genes. V. 32. fuisset pronuntiaturus, si de Semi primogeniturâ præjudicium mentem illius non occupasset.

Sed condonato illi hoc errore, accipiamus quod ipse ultro dat, & ex Scripturâ Genes. XI. 10. perspicue confirmari agnoscat; natum fuisse Semum anno Noë 502. exacto, & annis 98. ante finitum diluvium. Hoc enim ad firmandam veritatem Chronologicam quam in hoc capite defendendam suscepimus, abunde sufficit; & ad eorum errorem refellendum, qui integro biennio annorum mundi setiem mulerunt: quem ipsum jam dudum animadvertum, & hoc eodem argumento refutatum à quinto Julio Hilarione videmus; in libello de Mundi duratione ita hæc de re dicente: *Quia anni Sem. XCVIII. in consummatione Diluvij completi sunt; duo scilicet anni ad rationem summa, quam post Diluvium designavimus necessarij sunt. Ipse enim Sem biennio post Diluvium fuit annorum centum, & sic genuit Arpaxat: quos annos duos descriptores hujus rationis in numerum annorum non posuerunt, quomodo eos minime præviderunt.*

CAP. V.

De multiplicatione generis humani post diluvium, & Gentium dispersione ad argumenta ab historia petita, quibus Iohannes Morinus Hebræicæ Chronologicæ veritatem infirmare conatus est.

SEd in biennio post diluvium nimis diu hæsimus. De temporibus illud infecutus, utque ad 70. annum Tharæ, jam dispiciendum est, quorum (cum illo conjuncto) summam ex Græcis codicibus, in lib. 16. de Civitate Dei. cap. 10. ita Augustinus colligit. *Fiunt anni à diluvio usque ad Abraham. 1072. secundum Vulgatam editionem, hoc est Interpretum. LXX. de Hebræis deinde subjiciens. In Hebræis autem codicibus longe pauciores annos perhibent inveniri: de quibus rationem aut nullam, aut difficillimam reddunt. In his enim à diluvij exitu ad finem anni 70. Tharæ, quo Abrahami ortum ille retulit. 292. tantum numerantur anni; ex quibus solum 101. à finito diluvio ad nativita-*

^a Perer. ut supra scilicet. 138.

^b Salian. ann. Mundi 1559 num. 3.

^c Il. an. Mundi 1779 num. 4.

^d Il. an. Mundi 1779 num. 4.

tem Phalegi (quo confusionem linguarum & dispersionem gentium esse referendam idem censuit, de currisse statuuntur, atque in his anni Cainanis quos ille in summa sua exposuerat, omnino pratermittuntur. Ut autem tam brevi annorum spatio, tanta ex tribus Noachi filiis oriri posset hominum multitudo, quæ coloniis quæ versum per orbem deducendis sufficeret, atque ut ex Patriarcharum serie Cainan ille expungeretur, qui non in Vulgata tantum Moyfis editione sed etiam in Evangelio [Luc. III. 36.] locum obtinuerat, res Augustino expeditu difficillima videbatur.

Confusionem vero linguarum, & cum ea conjunctam migrationem gentium, in ortum Phalegi incidisse, ex verbis illis scripturæ, Genes. 10. 25. & 1. Paralipomen. I. 19. colligunt. *Natiq; sunt Heber filij duo: nomen uni Phaleg, eo quod in diebus ejus divisa sit terra; & nomen fratris ejus Jectan, vel Jektan, de quibus Augustinus, in libri citati capite II. Inellegendum est ipsum Heber propterea tale nomen imposuisse filio suo, ut vocaretur Phalech, quod interpretatur diviso; quia tunc ei natus est, quando per linguas terra divisa est.* Quanquam alij post nativitatem Phalegi divisionem hanc factam fuisse malunt: tum quod scriptura non in ortu sed in diebus ejus divisam terram fuisse dicat; tum quod inter coloniarum duces, filij XIII. Jektanis, fratris Phalegi, recensentur. [Genes. X. 26.] Cum autem, juxta veritatem Hebraicam. 34. tantum annorum fuerit Heberus, quum natus ei fuit Phalegus: etiam si 17. tantum annorum illam fuisse concederemus quem natus est ipsi Jektan, & totidem Jektanem quum susceptus ab eo fuisset filiorum illorum XIII. natu maximus; reliquos XII. tempore nativitatis patris sui Phalegi in lucem nondum fuisse editos, necessario, consequetur. Quod si eo tempore natus fuisset ipse Phalegus, quo conspirantes turbae Turris Babylonice insanam structuram primum moliti ceperunt ne dispererentur in superficiem totius terre. [Gen. 11. 4.] Stultissimo huic conatui (nominis huiusmodi impositione) opportune Heberus occurrere potuisset; recens nati pueruli diebus gentium dispersionem, quam illi frustra impedire conabantur eventuram prædicendo. Nam & à futuro eventu nomina interdum imponi fuisse solita; ex Genes. V. 29. & Hof. I. 6. apparet: & Heberum vaticinio quodam filio suo Phaleg nomen hoc imposuisse, Chrysofomus sermone 30. in Genesim, Hieronymus libro questionum Hebraicarum in Genesim, R. Jose, in Seder olam Rabba. cap. 1. R. Salomon Jarchi in Genes. X. & alij affirmant.

Verum hæc licet satis verisimilia, certitudinis tamen non sunt tantæ, ut à simpliciore & magis recepta Josephi atque Augustini sententia cogant nos recedere. Neque enim Mofi (quod primo hic loco considerandum venit) in decimo hoc Geneseos capitulo fuit propositum, omnes omnium coloniarum, quæ ante ipsius tempora fuerunt, ductores memoriæ tradere, sed earum tantum quæ Abrahami ortum præcesserunt. Aliarum enim quæ postea accesserunt,

ut *Israelitarum, Madianitarum, Ammonitarum, Moabitarum, Idumeorum, Amalekitarum,* origines, suo postea loco commemoratas fuisse videmus. Et ipsarum illarum antiquiorum coloniarum deductio (quod secundo loco est perpendendum) quo tempore in lucem editus est Phalegus, cæpta tantummodo fuit, non autem ad exitum perducta. Terra enim per centum totos annos inculta indeque partim putrescentibus graminiibus palustris effecta, partim etiam senticetis & dumetis obsita tam colonos quousque vellent, cito currere non sinebat: ut proinde viciniora primum loca occupare, procedentemque tempore & crescente populi multitudine ulterius progredi, atque in remotioribus regionibus longo post tempore sedes figere cogerentur. Quo fortasse respiciens Moses in diebus potius quam in ipso ortu Phalegi, divitas fuisse terras dicere maluit.

Adde quod non omnes Noachi posteris Turris, & urbis Babylonice structuram sunt aggressi, sed ij quos filios hominum^a Moles nominat; cujusmodi & idem paulo ante^b filijs Dei opposuerat, & quorum^c *consensum iniquitatis,* c author libri Sapientie hic inculcat. Isti enim à cæteris, (numero quidem paucioribus, sed quorum posteros multitudine auctos, in varias sedes urgente necessitate dispergendos, nescire non poterant,) segregati, ut potentiores & aliis magis formidabiles sese redderent, unctis viribus intra unius manitissimæ civitatis cepta continere se, quam diu poterant conabantur. Etsi vero structura illius per confusionem linguarum facta interruptio, Gentium dispersioni primum deditur initium; Moses tamen Coloniarum deductionem (capite X.) ante linguarum illam *obscurationem* (capite XI.) enarrans, non ab iis tantum qui Turris Babylonice ædificationi interfuerant, sed & universim ab omnibus Noachi filiis ante ortum Abrahami deductas colonias traditas à se fuisse significare voluit; quod & in Catalogi totius generalis illo epilogo declaravit aperitissime. *Hæc familia filiorum Noa juxta populos & nationes suas. Ab his divisa sunt gentes in terra post diluvium.* Quo minus mirum videri cuiquam debeat, post natum Phalegum, XIII. ipsius ex fratre Jektane nepotes inter harum coloniarum duces recenseri.

Ut numerum posterorum Noachi, qui circa tempus nati Phalegi existere potuerit, conjecturâ aliquâ Johannes Temporarius assequeretur; in 2 Demonstrationum suarum Chronologicarum libro tres Noachi filios, similiterque posterorum eorundem unumquemque 20 ætatis annos assecutum, singulis annis gemellos ex conjugibus suis suscepisse censet: indeque per Progressionem arithmeticam anno post diluvium 102. mares simul & feminas 1554420. ex illa stirpe prognatos fuisse colligit. Nos dimidiâ illius summæ parte demptâ, quod illa de natis unoquoque anno gemellis aliquanto durior videatur esse hypothesis; 388605. marium, totidemque scæminarum, numerum assumimus: ex quo tantam Babylonice turris extructoris deduci posse arbitramur, quæ primarum colo-

niarum

^a Gen. 10. 5.
^b Gen. 6. 2.

^c Sapient. 19. 5.

Gen. 10. 32.

niarum deductioni (de propagatione enim res est alia) pro ratione temporis esset suffectura. Nam si statim cum pubertate) quam ab exaeto 14. ætatis anno ordiebantur Romani) novos illos Orbis instauratores (viribus ad hoc petagendum à Deo suppeditatis,) liberis operam dedisse, geminosque sæpius & quandoque tergeminos suscepisse, libéret admittere; de numero hominum, anno post finitum diluuium. 102. in colonias deducendorum non est quod magnopere futuri essemus solliciti, præsertim si consideraverimus, Noacho & tribus filiis eius bis à Deo prolatam fuisse benedictionem illam: *4 Crescite & multiplicamini & replete terram.* ad certitudinem promissæ fecunditatis fidem faciendam (ut notat hic Pererius) & ut nullo modo dubitarent fore, ut tanta illorum paucitas in amplissimam posteritatis multitudinem brevissimo tempore multiplicanda esset.

Ex tanta tamen in tam brevi tempore posteritatis ipsorum multiplicatione Hebraici calculi fidem Johannes Morinus ita elevare nititur. *Est admodum mirabile, quomodo tam potentes reges, adeoque multi, regnaverint vivente Abrahamo; cum ad Abrahæ nativitatem à diluivio, quo Noe solus cum tribus filiis superstes fuit, anni trecenti juxta Iudæos non effluerint: tum ad Indos usque ex omnium calculo imperabat Ninus Assyriorum rex potentissimus: Egyptum tenebat rex magnus, apud quem aliquandiu vixit Abraham tribus mensibus, ut scribit Seder Olam. Reges alij plurimi quorum mentio fit in sacris litteris Abrahæ cotanei erant; ut novem illi de quibus Genes. XIV. quorum uni, scilicet Chodorlahomor, quinque reges annis duodecim servierant, annoque decimo quarto redivtegratum est bellum, quo Loth captus est, & ab Abrahamo servatus. Ecco Abrahamo juvene quam multi Reges, quam multa bella, quam varie & à se invicem dissita nationes, Trecentorum tamen annorum spatio (juxta Judaicum calculum) hæc omnia ex quatuor hominibus pullularunt. Quantum inde multiplicationis Israelitarum in Egypto ex 75. animabus ducentorum & aliquot annorum spatio factæ miraculum elevatur? Im si tantum non fuisset Israelitarum incrementum, sterilitatis à Deo damnati tum temporis credi potuissent.*

Verum non satis hic æqua inter incrementum Israelitarum & primorum, edito in lucem Phalego, novi Orbis colonorum instituta ab eo est comparatio. Cum enim multo diutius quam Israelitæ, patres illi primi vixerint; æqualem ab his & ab illis liberorum numerum expectari, haudquaquam rationi consentaneum est. Et verum quidem illud est, *6 filios Israelis sanctificavisse, progenuisse, atque adauktos & corroboratos fuisse quam plurimum; adeo ut terra Egypti impleteretur ipsis, & juxta Dei promissionem; efficerentur ibi gens magna: sed hoc pro miraculo nusquam in scripturis habetur traditum. Ut enim à viris 75. vel 70. vel etiam paucioribus, intra 215. annorum spatium, ultra ^k sexcenta virorum millia (præter feminas & parvulos) propagarentur; nihil ab ordinariis naturæ viribus alienum requirebatur, quum non*

minus fortasse mirandum fuerit, ab uno Amaleko, Esavi ex filio Eliphazo nepote, [Gen. XXXVI. 12.] gentem adeo numerosam profecisse; ut tantæ Israelitarum multitudini ipso post egressum eorum ex Egypto mense altero, opponere se auderet, & prælium cum ipsis conferere [Exod. VII. 8.] Ut autem minore quam dimidio annorum illorum 215. spatio, à tribus solummodo Noachi filiis tanta hominum exoriretur multitudo, quæ Babylonicæ Turris extinctione relicta, tempore nati Phalegi dispersa in superficiem totius terræ, divisioni illius primariæ daret exordium, peculiaris aliquis repetitæ illius benedictionis, de qua est dictum, fructus requirebatur. Ut non sine causa monuerit hic D. Petavius, *1 singulari Dei providentiâ factum, ut ad incrementum sobolis humane, ad orbis vastitatem instaurandam, præcipua quadam in illis fecunditas inesset, qua justam aliquam ætatem anteverteret; ut vel à pueris ipsis, quod nonnulli suspicantur, probabile esset generandi vim illis & usum potuisse suppetere.*

A nativitate vero Phalegi usque ad Abrahami adventum in Chanaanis, quando novem illi Reges (quorum Morinus meminit) vixerunt, juxta nostras rationes ex Scriptura Hebraica deductos, non minus quam 324. anni decurrerunt: quæ temporis diuturnitas tanta fuit, ut intra eam ex tot hominum myriadibus qui ubi & turri Babylonicæ extrudæ operam dederunt (ut de cæteris nihil dicam) eam procreari potuisse multitudinem quæ amplissimis regnis complendis possint sufficere, nemo qui legitime aliquid usum habuerit dubitare poterit. Nam ex novem illis Genesios XIV. commemoratis regibus, quinque non regionum sed urbium fuerunt reguli, & quatuor reliquorum tantæ non fuerunt copię, ut Abrahamum cum 318. servis suis eos persequenter, à præda ablata recuperanda potuerint cohibere. Quam magnus fuerit rex ille Egypti, apud quem aliquandiu vixit Abraham, Scriptura non indicat, ejusdem autem Abrahami tempore vel antea, ad Indos usque ex omnium calculo imperavisse Ninum Assyriorum regem potentissimum nimis audax est assertio; quum præter alios patrem historię Herodotum omnium quos habemus exoticorum, rerum Assyriacarum tractatorem antiquissimum, ad longè posteriora tempora Nini imperium retulisse constet. De quo videndi annales nostri ad annum Mundi 2757. Thomas Lydiatus in Defensione sua adversus Scaligerum, lib. 1. & Nicolaus Abramus in Phari Veteris Testamenti libro. 6. qui est de regno Assyriorum.

Exagitata deinde ineptâ illâ Judæorum opinione, qui confusionem linguarum & primarum gentium dispersionem ad postremum vitæ Phalegi annum referunt, altero hoc argumento Hebraicæ Chronologiæ numeros suspectos redde re conatur. *Conciliare difficile est quæ ait sacra Scriptura de partu Sara in Senectute, cum illis numeris. Se parituram dissidebat Sara propter senectutem, dicens: postquam consenui, & dominus meus vetulus est, voluptati operam dabo? Num vere paritura sum anus? rursumque*

4 Gen. 9. 1. 7.
2 Perer in
Genes. 1. 14
num. 4.

1 Morin.
Exercit
Bibl. 7. c. 2.

8 Exod. 17.
12.

6 Gen. 46. 3

1 Exod. 12.
37. cum 38.
26. & Num
1. 46.

k Vid. infra
cap. 11.

1 Perer. 20.
2 Perer. 20.
3 Perer. 20.
4 Perer. 20.

Gen. 11. 13.
13.

habet

Gen. 21. 7.

ait: Quis auditurum crederet Abraham, quod Sara lactaret filium, quem peperit ei jam seni? Cum hac dicebat Sara annos natus erat Abraham 99. Sara vero aliquot junior, toto videlicet decennio, ut ipsius Abrahami verba illa, (ne cum Morino ad Judaicas fabulas recurrere hic sit necesse) Genes. XVIII. 17. clare ostendunt. An nato centum annos nascetur proles? an etiam Sara nata nonaginta annos pariet? Sed pergit ulterius querere Morinus. Qua causatum admirationis, que stuporis, si nonagenaria mulier pareret? cum si numeros Judaicos sequamur, hoc esset omnibus mulieribus vulgare. Viderant oculis suis Abraham & Sara avos, proavos, abavos, atavos, tritavos, & tritavorum avos & abavos, annis ducentis, trecentis, quadringentis, filios generantes. Cum hac diceret, vivebant Pater, avus & proavus Abrahæ, atque etiam Sara abavus. Vegetum tempore adhuc erat Abrahæ tritavus Heber, utpote qui Isaaco genito, 139. annis supervixit. Vivebat Heber tritavi Abrahæ, pater Sala, avus Arphaxad, proavus Sem. Sala enim post natalem Isaaci 74. annis vixit, Arphaxad 48. Sem 110. Quid ipse totius orbis pater Noe? ad annum usque quinquagesimum octavum Abrahæ vitam protraxit. Nemini dubium esse potest quin idem de mulieribus dicendum sit. Qua ergo in Sarâ tanti causa stuporis, cum tot Avias, post ducentos vita annos, filios generare quotidie videret.

Atqui ut stuporis illius causa, & Moriniani illius effati veritas, nonagenariæ partum tum temporis omnibus mulieribus fuisse vulgarem, rectè ratione patefieret, non cum proavis, abavis, atavis, tritavis, & tritavorum avis atque abavis, sed cum Abrahami & Saræ æqualibus, instituenda fuisset comparatio. Quum enim post Phalegi ortum dimidio quam ante breviores vitæ Patrum fuerint effectæ, mirum nemini videri debet, Abrahamum & Saram, licet non ipsum Phalegum, neque etiam pronepotem ejus Nachorem, jam vita functos, (viciosam enim Morini Chronologiam examinare hic non libet) Noachi tamen posteros Phalego natu majores, post trecentium annis annu filios generantes, oculis suis videre potuisse. Considerandum deinde & illud est, inter ipsos etiam qui eodem seculo nati sunt, eam vivacitatis esse disparitatem, ut alij aliis citius senescant, & qui plures ætatis annos numerant minus effecto sint corpore quam qui multo pauciores: Et ut Sara quidem nonagenaria appareret, illius quoque ætatis hominibus rarioris res exempli videri potuisset, etiam si aliud impedimentum nullum intervenisset; [Gen. XI. 30. XVIII. 11. cum Hebr. XI. 11.] sed miranda plane, ut ex eâ nonagenaria, matris centenariæ prolem susciperet, quam septuagenariæ ex eadem sexagenaria suscipere non poterat. Ut autem ipse Abrahamus, qui 175. annos vivendo exegit, juxta naturæ vires eo tempore ordinariæ, ex alia uxore, nisi maturior senectus & virium debilitas accessisset, procrearet filium; non magis mirum videri debet, quam ut ij qui nostro ævo moriuntur septuagenarij, liberos progignant quadragenarij.

I. Vsserii Chronolog. sacra.

Certe Abrahami nepos Jacobus, qui 147. annos vixit, quum annorum plurium quam 97. (imo & 110. ut in capite X. postea videbimus) Benjamin suscepit? pater autem Terachus, qui 205. vixit annos, quum 130. esset annorum, ipsum Abrahamum progenuit: quemadmodum suo loco declarabitur. Verum ut Dei potentia in dando, & patris Credentium fides in suscipiendo promisso semine magis eluceret; inter annum 86. quo Ismaelem & 100. quo Isaacum genuit, ut prius conjugis Saræ; ita jam ipsius quoque Abrahami Corpus ad generationem quasi mortuum evasisse, confirmat Apostolus, Rom. IV. 19. & Hebr. 11. quâ expōitū per Dei beneficium hoc demum sublatâ ita vegetum habuit corpus, ut post 37. deinde annos Sarâ mortuâ, sex filios ex Keturâ generaverit. [Genes. XXII. 2. XXV. 1. 2.]

In Primasij commentariis ad Rom. IV. 19. queritur quomodo Abraham postea de Cethura filios generaverit, qui de Sara non potuit. & respondetur. Idcirco de Sarâ non genuit, quia anus erat, & sterilis: de illa vero, qua in ætatis inventute posita erat, facile valuit procreare. In Sedulij ad eundem locum Collectaneis, eadem habetur responsio, sed addita & istâ aliâ: Quod de Cethurâ postea genuit Abraham filios; quia donum gignendi quod à Domino accepit, etiam post obitum Saræ uxoris mansit.

Tertium argumentum, quo calculi Hebraici fidem imminui posse putat Morinus, est hujusmodi. Quomodo tam multi reges, tanta tamque seva bella gesserunt, Abrahamo juvene; cum adhuc non modo viveret, sed etiam robustus & vegetus esset Sem? vixit enim post Abrahæ natalem ducentis & aliquot annis. Nullâne filij, nepotes, pronepotes, venerandi senis rationem dacebant? Nullâne Noachi? Num regibus cesserant Noe, Sem, Arphaxad, ceterique majores, jus imperij Babyloniorum, & Egyptiorum, Sicyoniorum, aliorumque populorum; cum etate, viribus & animo, maxime vigerent? Num sicis oculis filios suos barbare sese trucidantes conspiciebant? Nullane patriæ potestate aut intercessione sua pacem conciliare satagebant? Esau boni patris pessimus filius, extrema fratri militans, in ipso iracundiæ fervore patrem lecto decumbentem reverebatur, Venient? (inquit,) dies luctus patris mei, & occidam Jacob fratrem meum. Credibile non est Noachi tot posteros hominem ita penitus exuisse, ut parentes suos atate vigentes, filiosque alios generantes nulla loco habuerint.

Hæc incommoda sane difficillime cum rectâ ratione in gratiam redire posse, Morinus sibi persuadet: quæ tamen levissimis hypothesebus, & frigidissimis conjecturis nituntur omnia. A Noacho enim, Semo, Arphaxado, eos, qui contra ipsorum voluntatem secessione à piis factâ, & conjuratione contra Deum inita, urbis & turris Babylonice extructioni incumbentes, à Deo in superficiem totius terræ sunt dispersi, cessionis jus aliquod expectaturos quis nisi Morinus crediderit? quis aliud jus à ductoribus coloniarum & urbium conditoribus, quam populorum quibus præfuerunt consensum, quæstum fuisse existimaverit? Nam jure belli finibus imperij sui

Gen. 27. 41.

d propogandis

propagandis toto hoc tempore studuisse Nimrodum tantum & Cedarlaomerum regem Elami invenimus: quicquid de tantis tamque *sevis bellis*, Abrahamo juvene gestis, Morinus nobis hic occinat. Nam quæ de patrum in filios affectu & filiorum erga patres reverentiâ ille rhetoricatur, nugatoria plane sunt atque ridicula. Quasi vero bellatoribus illis patres defuissent, si Græcum magis quam Hebraicum libeat nobis sequi calculum: & quasi Esavi (de morte fratris ob patris reverentiâ,) consilium plus adversus bella illa faceret, quam pro illis fratricidium à Caino & Absolamo, (nihil obstante patribus honore debito, (reipsâ perpetratum. A proximis quoque parentibus ad remotiores illos, Noachum, Semum, Arphaxadum ascendenti, considerandum primum illi fuerat posteriorum eos bellis, per tot orbis provincias longe lateque disperforum, præsentibus non adfuisse; ut vel pro deponendis inimicitiis intercedere, vel filios suos sese trucidantes sive sicis sive madidis oculis possent conspiciere: deinde & absentiam & distantiam istam, ex posteriorum pectoribus, tum erga majores tum erga æquales, quantumvis cognatione propinquissimos, *et p. 110* illam & naturalem consanguinitatis affectum plurimum imminuisse & debilitavisse. Cujus Posterioris in Josepho, mercatoribus Midianitis & Ismaelitibus ab invidis fratribus vendito, exemplum habemus evidentissimum. Cum enim Abrahamus ex Hagara Ismaelem, ex Sarâ Isaacum, & ex Keturâ Midianem sustulerit; Josephum, ut Isaac ex filio Jacobo nepotem ita Ismaeli & Midiani ex fratre Isaac pronepotem esse oportuit. Et tamen necessitudinis adeo propinque, tam exigua (inter cognatos habitatione diffitos) habita eo tempore est ratio; ut Josephum à Midianitis & Ismaelitibus, perinde ac è nostris aliquem à Turcis, ut mancipium coemptum esse videamus.

Sequitur difficultas longe gravior, & vindice dignus nodus, de insitione Cainanis inter Arphaxadum & Salam: ubi *S. Lucas*, (uti *Morinus* objectat,) LXX. Interpretes amplectitur, *Hebrais codicibus præferens; si modo Hebraei codices aliter tunc constanter legebant quàm Græci*. Sed quia operosiorum quæstio hæc requirit disquisitionem, proprium illi caput dicere statuimus.

CAP. VI.

De Cainano Arphaxadi filio, in Vulgatâ editione Græcâ memorato, & Commentitiis illius annis in sacram Chronologiam non admittendis.

PRæter Cainanem illum, *Enoshi* filium inter Veteris Mundi Patriarchas celebrem; (*Genes. V. 9.*) duo ejusdem nominis alii post Diluvium in editione Græcâ adjecti leguntur, quos Moses omnino non agnoscit: *Semi* dictus filius unus; (*Genes. X. 22.*) *Arphaxadi* vero alter, (*Genes. XI. 12.*) in Christi genealogia

Lucæ III. 36. pariter commemoratus. Quæ apparet inter Lucam & Mosem dissonantia perplexam illam quæstionem excitavit, cui solvendæ imparem se fuisse Beda profiteretur; in præfatione commentationum suorum in Acta Apostolorum, difficultatis rationem sic exponens *Lucas testimonii Græci utitur potius quam Hebrais*. Ex quo accidit quod maxime miror, & propter ingenii tarditatem vehementissimo stupore percussus nescio perscrutari, quâ ratione cum in Hebraica veritate à diluvio usq; ad Abraham decem tantum generationes inveniantur, ipse Lucas, qui Spiritu sancto calamus regente nullatenus falsum scribere potuit, undecim generationes juxta LXX. Interpretes adjecto Cainam, in Evangelio ponere maluit: & in extractione Evangelii secundum Lucam. Scito ergo beatum Lucam generationem (Cainam) de LXX. Interpretum editione sumpsisse; ubi scriptum est, quod Arphaxad centum triginta quinque annorum genuerit Cainam, & Cainam cum centum triginta fuerat annorum genuerit Sela. Sed quid horum sit verum, aut utrumque verum esse possit, Deus noverit.

Quæ tanti viri modestia inconsideratam Antonii Contii temeritatem satis redarguit: qui hinc occasione arcepta, in Notis ad 2. caput Chronologiae Nicephori. CP. contra Hebraicæ veritatis defensores ita debacchatur. *Cum computationi LXX. Interpretum suffragetur divini Lucæ Evangelista genealogia à Christo ad Adamum replicata; nefas duxit tam Græcâ quam Latina Ecclesia Hebraicam sequi numerationem, ac non potius eam amplecti quæ ex Evangelio auctoritatem accipit. Eant nunc novi Pseudo Christiani & Hebraisantes molestissimi, qui Judaica obstinatione & nuda literarum atque apicum auctoritate freti, adversus divinam LXX. Interpretum translationem, & cum translatione conjunctam prophetiam, & Hebraicorum mendorum emendationem, quotidie blasphemant.*

Latine vero Ecclesiæ usum in Notis ad præcedens Nicephori capitulum, ita ille confirmaverat. *Ecclesiæ Occidentales Chronologiam ex veteri LXX. Interpretum editione moribus retinuerunt: ut restantur, Beda, Isidorus, auctor Fasciculi temporum, Hugo & alii passim auctores. Sed & argumentum hujus rei evidentissimum præbent tabule quæ quotannis in Ecclesiis cathedralibus Francia cum cereo Paschali publice proponuntur. Neque interim animadvertit, & Bedam in Martyrologio (nam extra illud, ubi de temporum ratione ex professo agit, Hebraicam illum veritatem secutum esse constat) Isidorum & minorum illos gentium ab eo nominatos auctores, ipsasque illas ab eo productas Tabulas Ecclesiasticas, ejusmodi ex LXX. editione petitam Chronographiam retinuisse, quæ Cainanem tamen (in quo tantopere Contius sese jactat) ejusque annos prorsus è medio sustulerit. Talem enim, (ab Eusebio acceptam,) numerandi annos Mundi rationem, non Martyrologia solum, Romanum, Usuardi, Rabani, Adonis & aliorum (ad diem 25. Decembris) usurparunt; Sed Latini etiam Chronologi &*

Historici,

*a Genes. 8.
62. Sam. 13.
28. 29.*

*c Genes. 37.
28.*

*4 Morin.
Exercit.
Biblic. lib. 7.
c. 1.*